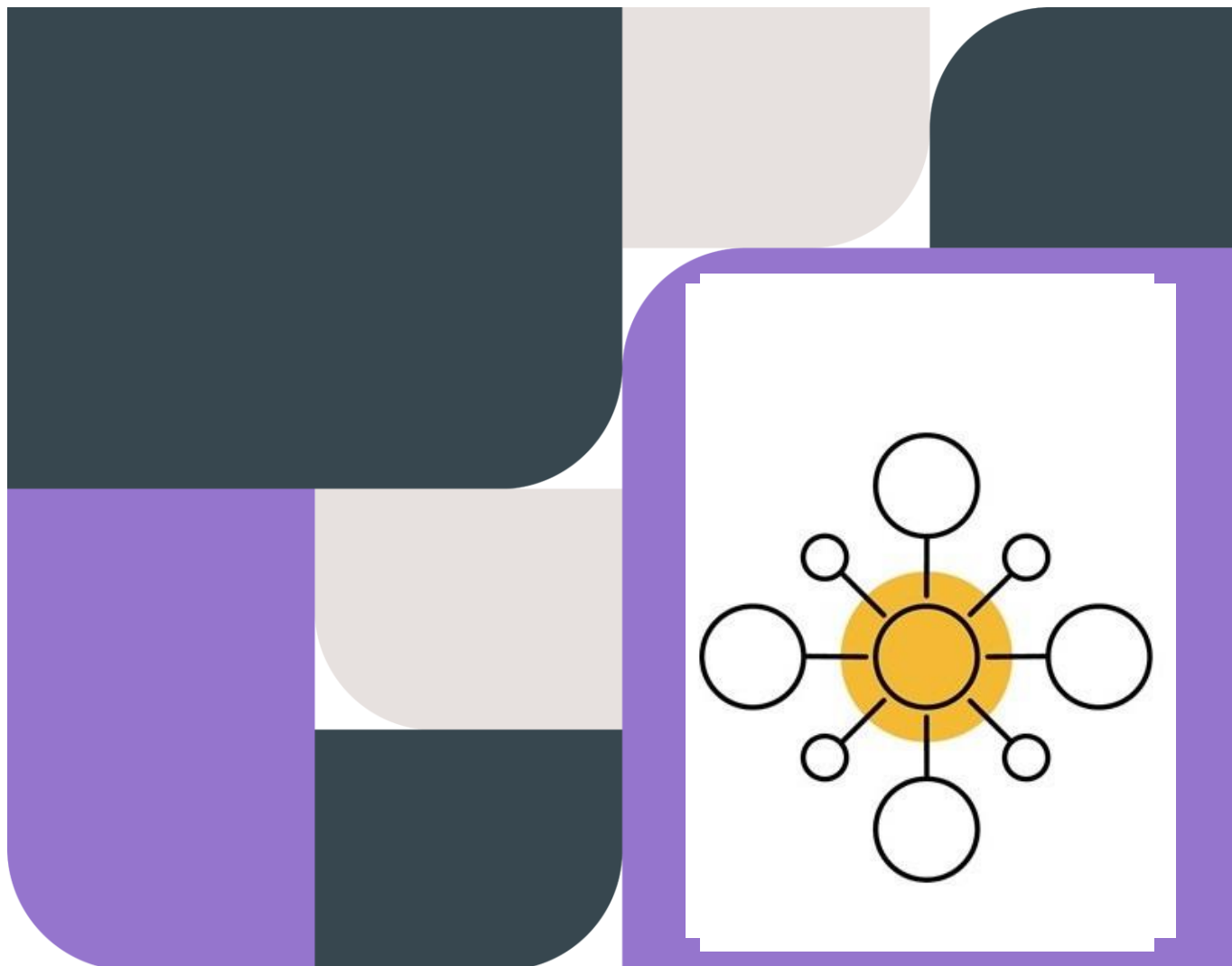

VGR Analys 2024:7

2023 års uppföljning av Bygga kompetens

Uppföljning av Västra Götalandsregionens program för
Bygga kompetens 2022-2025

Innehåll

2023 års uppföljning av Bygga kompetens	0
Innehåll	1
Inriktning program.....	2
Genomförande och resultat	4
Insatsområde Främja kompetensomställning och livslångt lärande.....	7
Insatsområde Förbättra matchningen på arbetsmarknaden	10
Insatsområde Tillvarata allas kompetens	14
Insatsområde Tidiga insatser för barn och unga	17
Bilaga 1: Förteckning över projekt	20
Bilaga 2: Förteckning över verksamhetsbidrag som berör programmet (2023).....	21

Inriktning program

Programmet *Bygga kompetens 2022-2025* syftar till att beskriva Västra Götalandsregionens inriktning och prioriteringar för att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning och livslångt lärande inom privat och offentlig sektor i Västra Götaland.

Programmet omfattar insatser som bygger på samverkan för att lösa aktuella samhällsutmaningar. För att ställa om behöver det vara många som driver på utvecklingen åt samma håll. Alla har olika mandat och resurser till sitt förfogande men ansvaret är delat. Det handlar om att satsa på nya idéer och prova det utforskade, samtidigt som att lära, skala upp och implementera det som fungerar. Här ingår också ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

Insatsområden:

- Främja kompetensomställning och livslångt lärande
- Förbättra matchningen på arbetsmarknaden
- Tillvarata allas kompetens
- Tidiga insatser för barn och unga

Figuren nedan illustrerar insatslogiken för de fyra insatsområdena i programmet, vad de förväntas bidra till och hur det i sin tur bidrar till målet för den regionala utvecklingsstrategin.

Miljö -och regionutvecklingsnämnden är huvudansvarig¹ för programmets genomförande och uppföljning, men genomförandet sker i nära samverkan med infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden och kulturnämnden utifrån

¹ Vid beslut om programmen var regionutvecklingsnämnd (RUN) huvudansvarig i nära samverkan med övriga nämnder inom regional utveckling och beredningen för folkhälsa och social hållbarhet respektive beredningen för mänskliga rättigheter.

respektive nämnds uppdrag och prioriteringar. Hållbarhetsutskottet bidrar utifrån sina uppdrag från regionstyrelsen.

Programmet hänger i olika grad samman med de övriga programmen för hållbar omställning. Vad gäller programmen för Bygga kompetens och Öka inkluderingen samspelar och kompletterar dessa med varandra. Detta gäller framförallt insatsområden 3 och 4.

Upplägg rapport

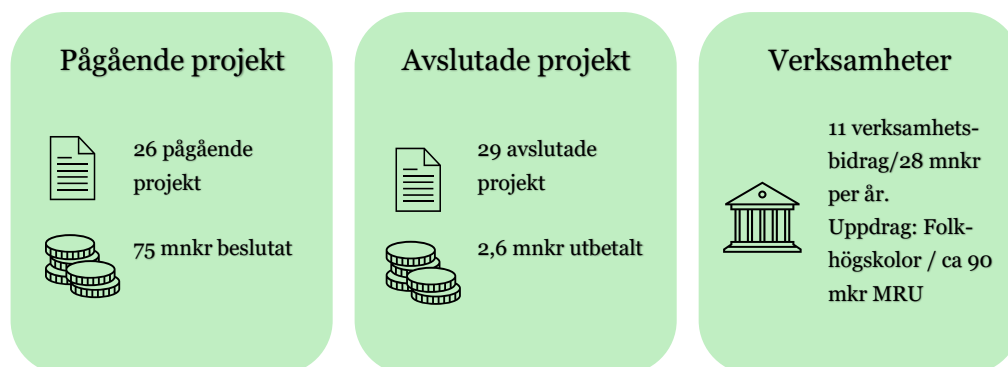
Rapporten inleds med en beskrivning av programmets inriktning, därefter kommer ett avsnitt som rör genomförande och resultat. Varje insatsområde lyfts i separata avsnitt utifrån rubrikerna genomförande och reflektion kring genomförande och resultat. För flera insatsområden finns även exempel på resultat.

Genomförande och resultat

Programmet har pågått under 2022–2023. Vad som finansieras styrs av programmet och respektive nämnds årliga detaljbudget. Det handlar om satsningar som sker i samverkan med andra aktörer i Västra Götaland, men även verksamhet som genomförs av Västra Götalandsregionens olika förvaltningar och bolag. Därför är de tre naturbruksgymnasierna, folkhögskolorna och Stenebyskolan viktiga resurser i genomförandet av Bygga kompetens.

I uppdraget till de folkhögskolor som VGR är huvudman för lyfts deras roll både utifrån att bygga kompetens samt bidrag till att öka inkluderingen. I en analys² från Folkbildningsrådet lyfts folkbildningen såväl studiecirklar som folkhögskolor, utifrån ett geografiskt perspektiv. Folkbildningen kan till exempel spela en särskilt viktig roll för personer på landsbygden. Det handlar om såväl utbud som efterfrågan. Rapporten lyfter att det sammantaget kan ”indikera att folkbildningen på många håll utanför städerna förefaller kunna vara en påtaglig och långsiktig resurs i den lokala kompetensförsörjningen”.

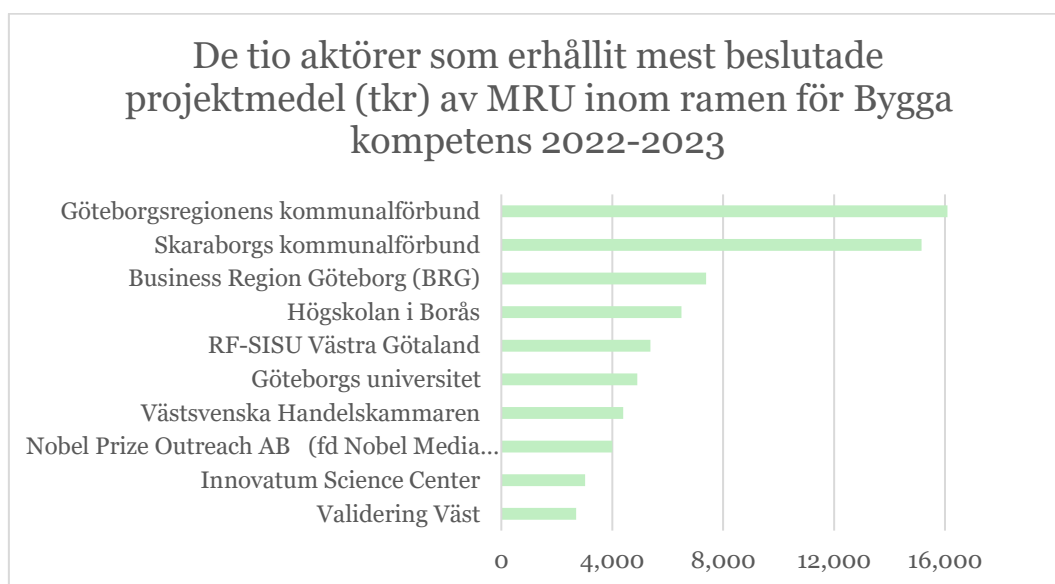
I figuren nedan framgår hur många projekt (pågående och avslutade³) och verksamhetsbidrag som i huvudsak bidrar till programmet Bygga kompetens. Exempel på verksamhetsbidrag är Validering Väst, SYV Online samt Science Center.

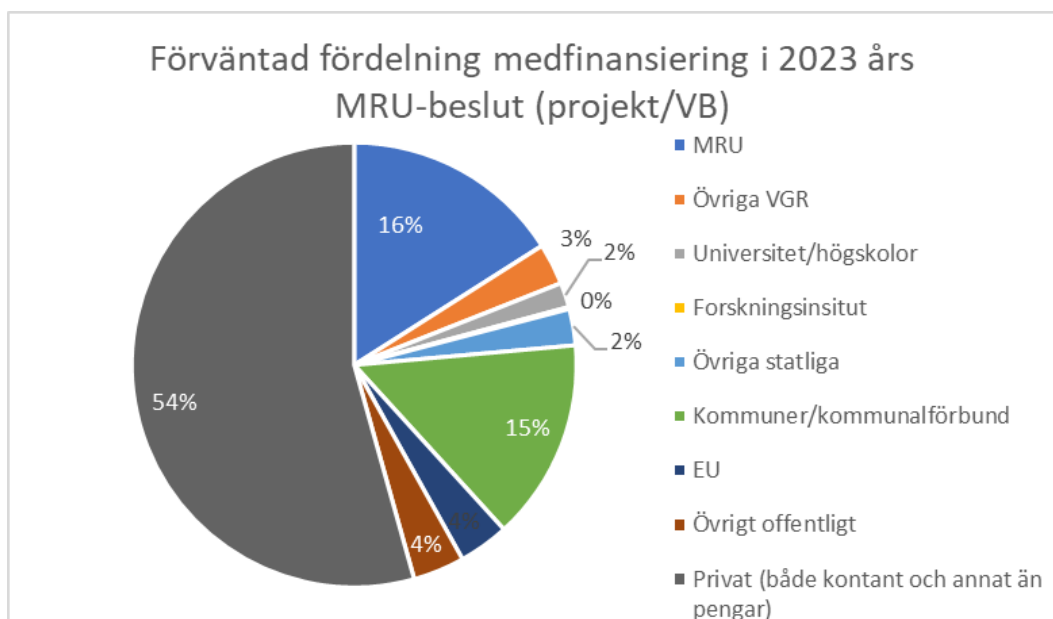
² Folkbildning och landets kompetensförsörjning. Vilken roll spelar folkbildningen i städer och på landsbygder? Folkbildningsrådet. 2023.

³ Utbetalt i avslutade projekt är när möjligt de facto utbetalt.

Bilden nedan ger en bild över vilka aktörer som erhållit mest projektmedel av VGR under programperioden. Inom kompetensområdet är kommunalförbunden viktiga vilket syns i figuren nedan. Projekten handlar bland annat om att skapa och bibehålla en regional infrastruktur för strategiskt arbete med kompetensförsörjning i Göteborgsregionen och genom projektet *Kompetensnav Skaraborg* genomföra insatser för omställning i Skaraborgs arbetsliv.

Västra Götalandsregionens finansiering ska komplettera andra finansieringskällor och med fördel användas för att växla upp olika satsningar med andra regionala, nationella och europeiska/internationella medel. I diagrammet nedan anges den andel som aktörer medfinansierar projekt respektive verksamhetsbidrag under 2023. Den stora andel privat medfinansiering i Bygga kompetens handlar till stor del om hur Science Centers presenterar sin finansiering i samband med verksamhetsbidrag.

Utöver det genomförande som lyfts i uppföljningen kan de delregionala utvecklingsmedlen (DRUM)⁴ gå till insatser inom *Bygga kompetens*. Kommunalförbunden och Business Region Göteborg (BRG) beslutar själva om satsningar för de regionala utvecklingsmedlen och detta redovisas i en separat uppföljning.

⁴ För 2022 uppgick DRUM-medlen till drygt 50 miljoner kronor fördelade på de fyra kommunalförbunden och för Göteborgsregionen inklusive BRG. Berörda nämnder är RUN, MN och KUN. En uppföljning av DRUM-medlen sker årligen och tas fram utifrån de underlag som KF respektive BRG skickar in. Rapporten tillgängliggörs på www.vgregion.se/analysportalen.

Insatsområde Främja kompetensomställning och livslångt lärande

Kunskap och tillgång till rätt kompetens inom både offentlig och privat sektor är en förutsättning för att regionen ska ligga i framkant och få kraft i omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Rätt kompetens är också nödvändig för att behålla och utveckla förutsättningarna för innovation och stärka utvecklingen inom områden av särskild betydelse för Västra Götalands konkurrenskraft och omställningsförmåga.

(Från programmet Bygga kompetens 2022-2025)

Genomförande

Att öka takten i anställdas kompetensomställning inom till exempel cirkulär ekonomi, digitalisering, AI och elektrifiering har varit ett fokus under året. För att skapa bra förutsättningar för produktion av fordonsbatterier i regionen beslutades bland annat att bidra finansiellt till skapandet av ett utbildningscentrum för utbildning inom batteriproduktion. Motsvarande åtagande gjordes av Göteborgs stad. VGR har deltagit i upphandlingen av centralt under hösten 2023. Kommuner och kommunalförbund utanför Göteborgsregionen följer arbetet med stort intresse då både VGR och kommunerna ser möjligheter att bygga vidare på erfarenheterna vid AB Volvos batterifabrik i Mariestad som är under planering. På AI-området planeras bland annat insatser vad gäller utbildning av personal inom hälso- och sjukvård inom ramen för utlysningen om kompetensförsörjning inom offentlig sektor. Ansökan kommer att behandlas av miljö- och regionutvecklingsnämnden i början av 2024.

Inom ramen för projektet Techarenan som startade under året görs kompetenshöjande insatser för små och medelstora företag (SMF). Här byggs en arena upp i Sjuhärad för att stötta företagen att utveckla sina kompetenser inom digitalisering. Små och medelstora företag har speciellt svårt att dra nytta av de nya tekniska möjligheterna och halkar därför efter i innovationskapacitet. Förutom att skapa flexibla utbildningsmöjligheter för yrkesverksamma vänder sig arenan till studenter från högskolan som kommer i kontakt med företag genom kortare projekt så kallade sprintar. Techarenan bidrar därför också att stötta ungas entreprenöriella förmåga och skapar kontakter med framtida arbetsplatser.

Campus Dalsland har dragit igång på riktigt. Lokalerna är färdigställda och undervisningen har därmed flyttat in från de tillfälliga lokalerna. Flera nya utbildningar har startat upp, till exempel högskoleförberedande program med inriktning mot samhällsbärande yrken och specialistsjuksköterska. Under 2023 har det blivit klart att sjuksköterskeprogrammet grundutbildning kommer dra igång hösten 2024. Som ett led i Campus Dalslands ansträngningar för att främja tillgången till högre utbildning och kompetens i Dalsland har ett koncept tagits fram för att utveckla samarbete med den lokala industrin. Konceptet kallas knowledge transfer partnership. Under året har man arbetat på en ansökan för kommande utlysningar inom Tillväxtverket.

Kulturnämnden lyfte inför året behovet av kompetensutvecklingsinsatser för att stärka konstnärer och kulturarbetare. Inom ramen för Kulturakademin har kompetensutveckling möjliggjorts inom scenkonst, audiovisuella fältet, musik och bild och formområdet. Här har verksamheten tagit stora steg under året för att utveckla nischade kompetenssatsningar inom hållbarhet, affärsutveckling, marknadsföring och digitalisering för professionella verksamheter, grupper och individer och kunde även erhålla tre större projekt inom digitalisering och AI genom Kulturrådets utlysningar för att stärka branschen. Sammantaget bidrar verksamheten till att främja entreprenörskap och företagande inom kulturella och kreativa näringar och till att ställa om mot ökad digitalisering

Reflektioner

Omställningen av arbetsmarknaden är ett dominerande tema mot bakgrund av de snabba förändringar i kompetensbehov som sker och förväntas fortsätta med elektrifiering, digitalisering och automation som drivkrafter. Förutom de exempel på insatser som skett inom ramen för programmet pågår en lång rad processer inom området, alltifrån det starka intresset för det växande kursutbudet inom yrkeshögskolan till omställningsstödet som förhandlats fram mellan arbetsmarknadens parter som ger yrkesverksamma förmånliga studiestödsvillkor. Genom programmet bidrar VGR till konkreta insatser för att skynda på omställningen i branscher som är särskilt viktiga för Västra Götalands konkurrenskraft.

Exempel på resultat

Genom att satsa på Campus Dalsland möjliggörs för invånarna i Dalsland att ta del av högre utbildning på nära håll. Det kan i sin tur leda till ökad attraktionskraft, med framtida etableringar och inflyttningar som följd. Även investeringarna i infrastruktur tror kunna ge långsiktigt positiva effekter. Campus Dalsland handlar om att etablera eftergymnasial utbildning i Dalsland. Till exempel kommer såväl sjuksköterskeprogrammet samt ett par specialistsjuksköterskeutbildningar vara möjligt att gå på med start under 2024. Studierna bedrivs på plats i Dalslands sjukhus tidigare lokaler, via digital länk från aktuell utbildningsamordnare. Satsningen är ett gemensamt initiativ från kommunerna Bengtsfors, Åmål, Mellerud, Färgelanda, Dals-Ed och Årjäng. Under 2023 genomfördes en utvärdering av satsningen på Dalsland det goda livet där Campus Dalsland är en del. Utvärderingsrapporten återfinns på www.vgregion.se/analysportalen.

Projektet: Campus Dalsland

Projektägare: Bengtsfors kommun

Kompetensnavet är en satsning vid Skaraborgs kommunalförbund. Under hösten publicerade de en studie vad gäller cirka 30 industriföretag i tolv av Skaraborgs kommuner. Syftet med studien var att få en bild av hur företagens kompetensutvecklingsbehov ser ut. Resultatet visar på växande behov av medarbetare inom flera olika yrkesroller. Studien visar även att företagen uppger generellt en låg kunskap om utbildningssystemet för vuxna, efter ordinarie grundskola och gymnasieskola, och att det här finns behov av Kompetensnavet som mäklande funktion. Studiens resultat ska ligga till grund för insatser inom Skaraborgs kompetensråd samt inom IDC West Sweden AB (Industrial Development Center) i Skaraborg.

Insatsområde Förbättra matchningen på arbetsmarknaden

Det finns en tydlig obalans mellan den kompetens som arbetskraften i Sverige har och den kompetens som näringsliv och offentlig sektor efterfrågar. Detta är ett problem inte bara för arbetsgivare, utan även för individer och samhället i stort. Om matchningen fungerar dåligt kan konsekvenserna på makronivå handla om ökad långsiktig arbetslöshet, minskad tillväxt via dåligt utnyttjat humankapital och lägre produktivitet. På företagsnivå kan det leda till rekryteringsproblem och ökad personalomsättning medan på individnivå kan det påverka möjligheten att hitta arbete.

(Från programmet Bygga kompetens 2022-2025)

Genomförande

Västra Götalands kompetensråd syftar till att förbättra matchningen på arbetsmarknaden i Västra Götaland. Det finns ett övergripande kompetensråd per delregion i länet. Inför året lyftes bland annat kvalitetsförstärkning av de delregionala kompetensråden och att stimulera samverkan dem emellan. Flera aktiviteter har genomförts för att forma och effektivisera rådets verksamhet med avseende på matchning, bland annat ett erfarenhetsutbyte med fokus på de branschspecifika rådets utformning och resultat. Utgångspunkten för erfarenhetsutbytet har varit att strukturen för de branschspecifika kompetensråd skiljer sig stort mellan delregionerna, där strukturen i Göteborgsregionen är den mest utvecklade.

VGR har i uppdrag att leverera branschernas behov av kompetens på gymnasial- och yrkeshögskolenivå. En utvecklad struktur för kompetensråd och samverkan med branscher och sektorer är tänkta att bidra positivt till inventering och insamling av behov inom olika utbildningar. En viktig del i genomförandet har bland annat handlat om att öka attraktiviteten av yrkesutbildningar på gymnasie- och vuxenutbildningsnivå samt stötta utvecklingen av metoder för att identifiera, analysera och prognostisera kompetensbehov. I början av året genomförde därför VGR åtta regionala branschdialoger i syfte att ta reda på branschernas behov av gymnasial kompetens. Branscherna fick svara på sina behov av kompetens på kort och lång sikt. VGR sammanställde informationen i ett inspel till Skolverkets planeringsunderlag för Västra Götaland. På kort tid lyckades VGR, tillsammans med de fyra kommunalförbunden och de branschspecifika kompetensråden att få fram ett gediget underlag som Skolverket tydligt inkluderade i sin rapport. Rapporten är ett stöd i arbetet med planering och dimensionering av gymnasial utbildning, för att erbjuda ett

utbildningsutbud som matchar ungas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

När det gäller utbildningar på yrkeshögskolenivå genomförde Myndigheten för yrkeshögskolan under året en ny process för insamling av regionala kompetensbehov. Regionerna ska årligen ta ställning till det regionala behovet och i Västra Götaland togs svaret till myndigheten fram tillsammans med de fyra kommunalförbunden och utifrån kontakter med de aktuella branscherna. Under hösten genomförde myndigheten ett uppföljande möte med alla regioner. VGR lyfte då bland annat vikten av att Myndigheten för yrkeshögskolan samverkar med Skolverket så att kontakter med branscherna inte behöver tas mer än en gång per år.

Vad gäller kompetensförsörjning i offentlig sektor genomfördes under året en utlysning på tjugo miljoner kronor för att mobilisera ett brett antal aktörer som i samverkan ska ta fram och implementerar metoder och arbetssätt som ska leda till en minskning av kompetensbristen inom välfärden i Västra Götaland. I utlysningens steg 1 inkom 27 idéskisser, motsvarande omkring 60 miljoner kronor. Av dessa valde arbetsgruppen för utlysningen ut tio idéer som fick möjlighet att inkomma med ansökningar under steg 2 i processen. Slutligt beslut vilka som erhåller medel beslutas av miljö- och regionutvecklingsnämnden under våren 2024.

Ett prioriterat område för året har varit att attrahera internationell kompetens. Här pågår sedan tidigare Move to Gothenburg/West Sweden och International House Gothenburg. Satsningarna utvecklas för att möta de utmaningar som Västra Götaland står inför just nu vad gäller att attrahera och bibehålla internationella talanger. Ett fokus har legat på att hjälpa talangernas medföljande att söka arbete i Västra Götaland. Till exempel har ett antal olika jobbmässor arrangerats på International House. Under året beslutades också om att göra en större utvärdering av dessa båda satsningar, för att sammanställa resultat och effekter sedan start och se hur deras långsiktiga finansiering ska se ut.

Reflektioner

VGR har ett tydligt fokus på att få kompetensråden att bli förankrade delregionalt och i kommunerna. De ska bidra till matchning på arbetsmarknaden, framför allt riktat mot bristyrken, genom ett tydligt fokus på hur utbildningssystemet kan möta behoven på arbetsmarknaden. Här ser vi en stor potential för yrkeshögskolan och vuxenutbildningen att snabbare kunna möta dessa behov, samtidigt som hela utbildningssystemet långsiktigt behöver utvecklas för att möta den omställning som finns inom många branscher. Kommunalförbunden har dock olika förutsättningar och har kommit olika långt i sin utveckling men genom ett tydligt mål och

finansiellt stöd finns förutsättningar för att kompetensrådets roll ska stärkas.

Samverkan med de delregionala kompetensråden har under året fokuserat på att identifiera behov av branschspecifika råd, inte minst för att leverera på VGR:s uppdrag om att identifiera branschernas kompetensbehov. Kompetensråden har fått utbyta erfarenheter och lärdomar sinsemellan för att öka synergier och ett par av kompetensråden är på väg in med ansökningar till VGR om att stötta utvecklingen av branschspecifika kompetensråd, där det finns ett stort behov.

VGR planerar att utveckla insamlingsprocessen för gymnasiala utbildningar till att även inkludera identifiering av branschernas behov av utbildade på YH-nivå. Denna process blir en viktig del av del lagstadgade statliga uppdraget till regionerna att ”göra bedömningar av regionens kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt” generellt och av regionernas roll i att lämna underlag till Skolverkets planeringsunderlag och Myndigheten för yrkeshögskolans tilldelningsbeslut av YH-utbildningar i länet.

Exempel på resultat

De regionala kompetensråden ihop med branschspecifika sådana möjliggör en förbättrad kompetensförsörjning. Genomförandet sker genom dialog och samverkan mellan arbetsgivare, arbetstagare, utbildningsanordnare men också målgrupper för insatser som till exempel individer på väg mot utbildning, i utbildning, befintligt anställda eller arbetslösa. I Göteborgsregionen finns idag branschspecifika kompetensråd inom besöksnäring, fastighetsbranschen, handelsbranschen, byggbranschen, transportbranschen och installationsbranschen. Utöver detta finns också vård- och omsorgscollege samt Teknikcollege. Ett konkret resultat är att råden säkerställer dimensionering och innehåll vad gäller Vuxenutbildning att en så stor matchning vad gäller kvalitet och kvantitet möjliggörs. Bedömningen är att struktur har satt sig och att man nu samverkar mot det gemensamma målet att förbättra kompetensförsörjningen.

*Projektet: Göteborgsregionens kompetensråd
Projektägare: Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)*

Behovet av att kunna rekrytera internationell spetskompetens är centralt för det västsvenska näringslivets utveckling och konkurrenskraft. Om man inte lyckas blir detta ett tillväxthinder för företagen. I en analys från Ramböll lyfts bland annat att Västra Götaland behöver attrahera digital spetskompetens från andra länder. Västsvenska Handelskammaren samverkade under 2021-2022 med 40 företag och tre universitet/högskolor. Man hade också 145 tusen unika besökare på sin webbportal. Projektet genomförs även 2023-2024 och under den tiden ska verksamheten utvärderas.

Projektet: Västsvenska Handelskammaren

Projektägare: Move to Gothenburg / West Sweden 2021-2022

Insatsområde Tillvarata allas kompetens

Samtidigt som arbetsgivare har svårt att hitta arbetskraft med rätt kompetens finns det grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Den enskilda individen behöver stärkas samtidigt som förutsättningarna för individens arbetsmarknadsdeltagande ehöver förbättras.

(Från programmet Bygga kompetens 2022-2025)

Genomförande

Mycket av det som genomförts inom detta insatsområde under året har skett inom ramen för det projektet Helhetslyftet samt i uppdraget som miljö- och regionutvecklingsnämnden ger till styrelsen för folkhögskolorna avseende Västra Götalandsregionens introduktion i arbete (ViA).

Helhetslyftet startade i början av året och medfinansieras av europeiska asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). Satsningen drivs av Västra Götalandsregionens folkhögskoleförvaltning och genomförs i 16 kommuner i Västra Götaland med 30 partners från kommuner, vuxenutbildningar, folkhögskolor, naturbruksgymnasium och civilsamhällesorganisationer. Totalt inom projektet förväntas 2 400 tredjelandsmedborgare nås av insatser som underlättar deras etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Under våren har ViA utökats med ytterligare två samordnare, finansierade av personalutskottet. Detta ökar möjligheterna både till geografisk spridning och breddning av målgruppen. I Skaraborg ökar matchningsarbetet och det finns nu ett samarbete både med Arbetsförmedling, kommun och arbetsplatser inom VGR. Samarbetet med bland andra samordningsförbund och VGR:s Hälsan & arbetslivet har stärkts, för att säkerställa att individen får det ökade psykosociala stöd den behöver för att kunna arbeta/studera. ViA har fortsatt med att utöka samarbetet med språkteamet på Folkhögskolekansliet och detta har fått positiva effekter då fler deltagare vågar ta plats och prata svenska med sina kollegor. Flertalet deltagare kombinerar sitt arbete med studier alternativt rehabiliterande insatser för att möjliggöra en varaktig förankring på den reguljära arbetsmarknaden. Det ges också en möjlighet att delta i en vårdbiträdesutbildning på 10 veckor på Sahlgrenska för ViA-anställda som jobbar inom vårdförvaltning. En satsning på validering i arbetslivet för de deltagare inom ViA som vill bli undersköterskor startades upp hösten 2022. Utveckling av denna verksamhetsdel pågår kontinuerligt i samverkan med Billströmska folkhögskolan och vårdlärare där.

Vad gäller validering var ett särskilt fokus inför året att fortsätta stödja valideringsinsatser för att underlätta och förkorta studietid samt öka anställningsbarhet. Verksamhetsövergången av Validering Väst till Västra Götalandsregionen från Göteborgsregionens kommunalförbund genomfördes vid årsskiftet 2022/2023. Denna verksamhetsövergång utökar och tydliggör Validering Västs operativa arbete. Validering Väst har under 2023 intensifierat sin roll i Västra Götalandsregionens strategiska kompetensförsörjningsarbete och medarbetare ingår från år 2023 i vissa delar av koncernstab regional utvecklings arbete såsom till exempel i bedömningen av projekt kopplade till den tidigare nämnda utlysningen inom kompetensförsörjning i offentlig sektor.

VGR har under året fortsatt att uppmärksamma regering och riksdag på folkhögskolornas svåra situation med minskade statsbidrag och ökade kostnader. I april presenterade VGR vilka utmaningar folkhögskolorna har för den västsvenska riksdagsbänken. Dialoger har även pågått med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och med Folkbildningsrådet. Det råder enighet över politiska blockgränser i VGR att folkhögskolornas arbete är en oerhört viktig del av Bygga Kompetens och Öka inkluderingen. Under året beslutade därför MRU att höja den regionala medfinansieringen till alla de 23 folkhögskolorna i länet. VGR har också introducerat ett nytt förstärkningsbidrag till folkhögskolorna för att stimulera till fler yrkesinriktade kurser som riktar sig mot bristyrken.

Reflektioner

Detta insatsområde ligger nära insatsområde inom programmet Öka inkludering. Programmen berör målgrupper som på olika sätt är i eller riskerar att hamna i utanförskap. I programmet Bygga kompetens ligger fokus på att fler ska ha utbildning, sysselsättning och egen försörjning, medan i Öka inkluderingen ligger fokus på jämlikhet, delaktighet och inkludering i samhället i stort.

Folkhögskolorna är för insatsområdet en av de viktigaste aktörerna. Det är också Folkhögskoleförvaltningen som driver två av de stora pågående projekten/satsningarna inom området: projektet Helhetslyftet och VIA. Folkhögskolornas förmåga att utgå från individens behov för att lotsa dem mot utbildning och arbete är framgångsrik.

Samverkan med Arbetsförmedlingen kring individer långt från arbetsmarknaden är utmanade i vissa delar. Under hösten 2023 har därför en process startat för att i en överenskommelse mellan VGR och Arbetsförmedlingen fastställa en samverkansstruktur mellan organisationerna och det gemensamma arbetet, med målet att använda personella och ekonomiska resurser mer effektivt. Förhoppningen är att en

större tydlighet och närmare samverkan kommer att leda till att fler individer utanför arbetsmarknaden kommer i arbete/utbildning.

Exempel på resultat

Utbildning/jobbspår för måltidsbiträde och lokalvårdare är fokus för Göteborgs folkhögskolas satsning inom ramen för Helhetslyftet. De flesta av deltagarna står långt från arbetsmarknaden och har haft försörjningsstöd under en längre tid. Av de 15 deltagarna som gick färdigt kursen i våras har alla fått en anställning. Satsningen visar på folkhögskolornas förmåga att skapa kurser som möter samhällets och individens behov. Framgångsfaktorer som lyfts är att genomgående koppla kursinnehåll till de kommande arbetsuppgifterna. Utöver detta så har deltagarna studerat svenska, samhällsorienterade ämnen, hälsa samt rättigheter och skyldigheter. Det har också inom ramen för satsningen funnits en tät dialog med potentiella arbetsgivare för att deltagarna tidigt ska få en kontaktyta med möjliga arbetsplatser. Under hösten startade en ny omgång då med 18 nya deltagare.

Projekt: Helhetslyftet som drivs av Folkhögskoleförvaltningen

Delprojekt: Utbildning/jobbspår Måltidsbiträde och lokalvårdare vid Göteborgs folkhögskola

Insatsområde Tidiga insatser för barn och unga

Grundläggande för kompetensförsörjning är att barn och unga växer upp med en god hälsa och förutsättningarna att fullfölja sina studier. Dagens barn och unga i Västra Götaland är basen för framtidens arbetskraft. För näringslivet i Västra Götaland finns behov av att fler unga söker sig till gymnasiala yrkesutbildningar inom naturvetenskap och teknik för att täcka behovet inom flera tekniska bristyrken

(Från programmet Bygga kompetens 2022-2025)

Genomförande

En central del av genomförandet är de sociala investeringsmedlen vars syfte är att bidra till länets kompetensförsörjning genom att påverka barn och ungdomars förutsättningar att ta sig igenom grundskola och gymnasium med godkända betyg. Under året har 18 sociala investeringsprojekt haft verksamhet och åtta kommer vid årsskiftet att vara avslutade. Ett nytt socialt investeringsprojekt har beslutats om och omfattar fem Dalslandskommuner och fem vårdcentraler. Projektet är ett resultat av utvecklingsarbete kopplat till satsningen Det goda livet i Dalsland och är ett exempel på en långsiktig strategisk satsning som ska bidra till den ekonomiska och sociala utvecklingen i Dalsland.

En annan viktig del av genomförandet är länets sex science centers. Det handlar om att öka andelen elever som bedriver studier inom naturvetenskap, teknik och matematik och som på sikt ska vara yrkesverksamma inom dessa områden där det idag och i framtiden råder brist på kompetens. Ett science center är en fysisk plats med interaktiva utställningar, experiment och metoder som bygger på vetenskaplig grund och erbjuder ett upplevelsebaserat lärande kopplat till relevanta sammanhang och hållbar samhällsutveckling. Genom tidiga insatser för barn och unga kompletterar science centers därmed andra aktörer på lokal och regional nivå som verkar för den framtida kompetensförsörjningen.

Ett exempel på pågående projekt som drivs av Navets science center tillsammans med IUC Sjuhärad är Tekniktrappan. Projektet förväntas bidra till att väcka teknikintresse från förskola till gymnasium och säkra kompetensförsörjningen för teknikföretagen i Sjuhärad. Företag och utbildning möts för att väcka teknikglädje hos unga och för att skapa framtidens hållbara arbetsplatser. Ett annat exempel är hur science centers genom att visa upp förebilder och göra riktade insatser mot tjejer bidrar till ökad jämställdhet genom att bryta könstraditionella studie- och yrkesval.

Under året har projektet Framtidstro beviljats. Syftet är att bidra till att öka ungas intresse och kunskap om framtida kompetensbehov, studie- och arbetsliv och vilka möjligheter det finns att vara med och bidra till en hållbar samhällsutveckling beroende på vilket yrke de väljer. Projektet ska även öka kunskapen om de företag och arbetsgivare som finns i ungdomarnas närområde (i detta fall gränsregionen Fyrbodal-Östfold), vilken kompetens de efterfrågar och hur de bidrar i den gröna omställningen. På så sätt ska både framtidstron och tilliten till den egna förmågan hos de unga öka. Samtidigt ska projektet hjälpa deltagande företag att stärka sina kontaktytor mot skolan, att öka sin kunskap om unga tycker är viktigt när de väljer studier och framtida yrken, samt utveckla hur de kommunicerar med unga i dessa frågor. De regionala medlen till projektet växlas upp med medel från Interreg Sverige-Norge under de tre år som det ska genomföras.

För att fler elever från studieovana miljöer att vilja studera på högskola och att få en jämnare könsfördelning bland de sökande drivs projektet Meet Music Engineering av Chalmers Tekniska Högskola. Fokus ligger i att utveckla arbetssätt för att nå ut till nya studentgrupper. Dagens snedrekrytering innebär att högskolan går miste om ett stort antal begåvade och kreativa ungdomar. Genom projektets fokus på musik och musikteknologi är förhoppningen att kunna nå ut till en bredare målgrupp, men även att visa på bredden av möjligheter av yrkesområden kopplat till musik som har en ingenjörskomponent, så som materialteknik, elektronik, strömningsmekanik, AI och digitalisering. En viktig samarbetspartner är Göteborgs Bostadsbolag och deras utvecklingsledare för social hållbarhet.

Reflektioner

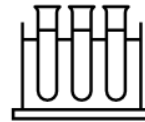
Detta insatsområde ligger nära ett av insatsområdena inom Öka inkludering. Det berör målgrupper som på olika sätt är i eller riskerar att hamna i utanförskap. I programmet Bygga kompetens ligger fokus på att fler ska ha utbildning, sysselsättning och egen försörjning, medan i programmet Öka inkluderingen ligger fokus på jämlikhet, delaktighet och inkludering i samhället i stort.

Den snabba tekniska utvecklingen, industrins omställning, ökade krav på hållbarhet och cirkulära affärsmodeller, förändrar kraftigt framtidens arbetsmarknad och vilka kompetenser som efterfrågas. Det är därmed viktigare än någonsin med tidiga insatser för att få fler unga att utbilda sig och vilja vara yrkesverksamma inom de naturvetenskapliga och tekniska områdena.

Exempel på resultat

Under 2022 deltog cirka 30 procent av alla barn och unga i Västra Götaland i åldern 5-19 år i ett skolprogram ledda av pedagog hos något av regionens sex science center. Det är inte riktigt på samma nivå som innan pandemin. Utöver det når många barn och unga via andra aktiviteter som exempelvis fritidskurser eller genom att science centren är tillgängliga för besök av allmänheten för att bidra till det livslånga lärandet både hos barn och vuxna.

Science Center i Västra Götaland: Navet Science Center, Universeum, Balthazar Science Center, Dalénium – Science Center, Innovatum och Molekylverkstan.

Bilaga 1: Förteckning över projekt

De projekt som återfinns nedan har bedömts till största del beröra den aktuella prioriteringen. När kategorisering på insatsområde respektive styrkeområde framgår har kategorisering skett utifrån detta.

DNR	Projektägare	Projekttitel	VGR-medel
MRU 2023-00465	Västsvenska Handelskammaren	Move to Gothenburg/West Sweden 2023-2024	4 400 000
MRU 2023-00105	GU, Göteborgs centrum för hållbar utveckling GMV	Västsvenskt centrum för forskning om arbete och sysselsättning (WE)	350 000
MRU 2023-00553	Högskolan i Borås	Techarenan	6 500 000
MRU 2023-00561	Högskolan Väst	Högskola och Samhälle i Samverkan 2023	150 000
MRU 2023-00494	Göteborgs Tekniska Collage	Förstudie Stärk kompetensen i Västsvenskt näringsliv	300 000
MRU 2023-00469	Chalmers tekniska högskola	Meet Music Engineering fas 2	500 000
MRU 2023-00634	Innovatum Science Center	Framtidstro	3 017 647
MRU 2023-00667	Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)	Ansökan till Erasmus+ Centre of Vocational Excellence (CoVE)	300 000
MRU 2023-00757	Stiftelsen Stenebyskolan	Projektstöd till Stiftelsen Stenebyskolan för chefsstöd till tf rektor	300 000
MRU 2023-000907	Business Region Göteborg (BRG)	International House Gothenburg 2024-2025	4 019 592
MRU 2023-00881	Hjälmares Folkhögskola	Projekt Räddningsprofil	1 468 000
MRU 2023-00773	Högskolan i Skövde	Hur ska Högskolan i Skövde bidra till en säkrad kompetensförsörjning av ingenjörer inom Västra Götaland	149 388

Bilaga 2: Förteckning över verksamhetsbidrag som berör programmet (2023)

De verksamheter som återfinns nedan kan beröra fler än denna prioritering. Det har här skett en bedömning till vilken prioritering som är den mest betydelsefulla.

Verksamhet	VGR belopp
Validering Väst	4 000 000
Kulturakademin	1 200 000
Vetenskapsfestivalen	580 000
SYV ONLINE	350 000
CSR Västsverige	2 000 000
Universeum AB	10 082 000
NAVET Science Center	2 657 000
Molekylverkstan Science Center	886 000
Dalénium Science Center	1 567 000
Balthazar Sinnernas värld	1 567 000
Innovatum Science Center AB	3 133 000